MODUL DE OPERARE ŞI TIPOLOGIA CRIMINALILOR ÎN SERIE

Loredana CARABEȚ

CZU: 343.9 carabet.loredanaa@gmail.com

The study of serial killers is an important and current topic in the field of criminology because it can provide valuable insights into the psychology and behavior of these offenders, as well as prevention and investigation methods for these crimes. A serial killer is an individual who inflicts severe injuries on another person through such brutal and sadistic means that they cause the victim's death. Typically, they employ the same methods and leave evidence at the crime scene. The study of serial killers can also provide useful information in the process of investigating these crimes. Competent authorities can use psychological profiles of serial killers to identify potential suspects and develop strategies for apprehending them. Additionally, research on the modus operandi and behavioral patterns of serial killers can help identify connections between different homicide cases and contribute to closing cases more quickly.

De-a lungul istoriei, criminalii în serie au fost responsabili pentru unele dintre cele mai violente și șocante crime. Cazurile lor fascinează și înspăimântă publicul larg, iar mass-media acordă mereu o atenție deosebită acestor cazuri. Din acest motiv, cercetarea și studierea criminalilor în serie este o prioritate în cadrul comunității științifice, al poliției și al organelor de drept. Fenomenul criminalității în serie este important de studiat din motivul că acesta reprezintă o amenințare reală pentru societate. Cazurile de omucidere în serie sunt adesea comise de indivizi care suferă de tulburări psihice, comportamentul lor fiind violent și imprevizibil. Prin urmare, înțelegerea motivelor și modului de operare al acestor criminali poate ajuta la prevenirea și detectarea acestor infracțiuni înainte ca acestea să aibă loc.

Creșterea interesului față de criminalitatea în serie poate fi atribuită mai multor factori sociologici și culturali, printre care se numără:

- mediatizarea și accesibilitatea: tehnologia modernă a adus o schimbare semnificativă în ceea ce privește mediatizarea și accesibilitatea informațiilor despre cazurile de criminalitate în serie;
- curiozitatea umană: criminalitatea în serie prezintă un aspect întunecat și misterios care stârnește curiozitatea umană. Acest interes poate fi alimentat de dorința de a înțelege psihologia și motivațiile infractorilor în serie;
- seriale TV și filme: serialele TV și filmele care abordează subiectul criminalității în serie au câștigat popularitate în ultimele decenii.

Criminalitatea în serie se diferențiază de alte forme de criminalitate, cum ar fi crima ocazională, crima în masă și crima teroristă [1]; criminalii în serie având anumite

caracteristici specifice şi moduri de operare distinctive. De asemenea, putem evidenţia faptul că criminalii în serie pot fi extrem de inteligenţi şi organizaţi. Aceştia planifică cu meticulozitate fiecare crimă şi pot evita capturarea mult timp, ceea ce face mai dificilă investigaţia şi capturarea lor.

Conform celebrului psihiatru rus Piotr Borisovici Ganuşkin, există 4 caractere specifice psihopaţilor: 1) totalitatea (particularităţile se răsfrâng asupra întregii sfere a vieţii psihice); 2) constanţa (trăsăturile patologice îl însoţesc toată viaţa); 3) intensitatea (tulburările calitative ale personalităţii situează psihopatul la limita dintre sănătate şi boală); 4) dinamica (pe parcursul „istoriei sale", psihopatul prezintă decompensări în funcţie de anumiţi factori de mediu) [2, p.34].

Această delimitare ne face să înţelegem că psihopaţia de care suferă criminalul în serie îl ţine într-o lume aparte. Criminalul în serie se comporta ca un om normal, dar în momentul în care vreun factor îi declanşează emoţii negative – el devine un monstru. „Valurile" de furie pot fi stopate sau ameliorate doar în cazul în care psihopatul recunoaşte faptul că există o problemă şi se adresează la un specialist, sau dacă îşi focusează emoţiile negative pe alte activităţi. În urma unei provocări directe, fie ea verbală sau fizică, există riscul ca persoana să adopte un comportament violent, mai ales dacă se află într-o stare afectivă tensionată sau este impulsivă. Studiile statistice arată că, în aproximativ 65-70% dintre cazuri, la violenţă se răspunde cu violenţă, aceasta putând fi manifestată imediat sau ulterior, verbal sau fizic [3, p.126].

Crima în serie este considerată cea mai periculoasă formă de criminalitate. Statisticile maniacilor arată că este foarte dificil să le identifici motivele şi să investighezi astfel de cazuri. Criminalii în serie atacă în principal tineri, adesea minori. Probabilitatea de a deveni victimă a unui psihopat scade după vârsta de 28 de ani. Putem observa faptul că Statele Unite se situează în frunte în ceea ce priveşte numărul mare de criminali în serie, cei mai cunoscuţi fiind: Ted Bundy, Jeffery Dahmer, Charles Manson, John Wayne Gacy, Ricardo Ramirez, Ed Gein şi Zodiac Killer etc. Datele statistice arată că SUA deţine 76% din astfel de crime, statul California ocupând primul loc în ceea ce priveşte „densitatea" maniacilor pe cap de locuitor, iar Europa ocupă locul doi, cu 17% [4].

Un element important de evidenţiat este faptul că există o legătură psihologică între criminalul în serie şi victima sa. Această conexiune este mediată emoţional şi se bazează pe amintiri dureroase şi umilinţe trăite de criminal în trecut. Victima devine declanşatorul emoţiilor negative şi reprezintă o sursă de răzbunare pentru criminal. Alegerea victimelor este adesea influenţată de asemănarea acestora cu persoanele care i-au cauzat suferinţă în trecut, cum ar fi foşti parteneri, colegi sau membri ai familiei. Prin atacarea acestor victime criminalul în serie încearcă să se elibereze de amintirile dureroase şi de sentimentul de umilinţă.

Putem distinge două tipuri de criminali în serie, tipul organizat şi cel neorganizat, întrucât aceştia prezintă diferenţe semnificative în modul lor de operare şi comportament. Criminalii în serie organizaţi se caracterizează prin planificarea meticuloasă a atacurilor, alegerea selectivă a victimelor şi abordarea metodică a crimelor. Ei sunt

de obicei mai inteligenți, educați și pot ascunde crimele lor în mod eficient, evitând să lase urme evidente. Modul în care își ucid victimele este adesea brutal și violent, având scopul de a le controla.

Pe de altă parte, criminalii în serie neorganizați acționează în mod spontan și fără planificare. Ei aleg victimele la întâmplare și nu au o abordare elaborată în comiterea crimelor. Acești criminali sunt adesea mai puțin educați și nu au o muncă sau afacere stabilă. Utilizează adesea forța fizică pentru a-și controla victimele și au tendința de a lăsa urme evidente care pot fi urmate de autorități [5, p.18-19].

Acestea fiind spuse, concluzionăm că criminalitatea în serie este un fenomen complex și fascinant, iar înțelegerea lui necesită abordări multidisciplinare și studii amănunțite. Efectuarea unor cercetări și analize în acest domeniu poate contribui la prevenirea și combaterea acestui tip de criminalitate, întrucât combatarea criminalității în serie reprezintă o provocare complexă, iar cooperarea internațională și utilizarea tehnologiilor moderne, cum ar fi recunoașterea facială, analiza ADN, monitorizarea electronică etc., pot spori șansele de succes. Este important ca autoritățile și comunitatea să lucreze împreună într-un efort comun de prevenire și combatere a acestui tip de infracțiune, asigurând astfel siguranța și protecția cetățenilor.

Referințe:

1. https://www.avocatoo.ro/blog/criminali-in-serie
2. BUTOI, T. *Criminali in serie. Psihanaliza crimei.* București 2019. 418 p.
3. VIOREL, V. *Investigarea crimelor și criminalilor în serie:* Teză de doctorat. București, 2012.
4. https://worldpopulationreview.com/country-rankings/countries-with-the-most-serial-killers
5. Revista de criminologie, criminalistică și penologie, 2015, nr.1-2. 168 p.

Recomandat
***Alina ȘAVGA,** dr., conf. univ.*